

Matika i cestna se dají učit jinak, záleží na učitelích

Porovnejte svou zkušenost s tím, jak učí základní předměty čtyři kantori, kteří se nebojí myslet nově.

Radka Hrdinová
redaktorka MF DNES

Když rodiče vyběhají školu pro své děti, za nejdůležitější považují, jak dobrou pověst mají jejich učitelé. Řáda z těch opravdu dobrých se inspijuje novými metodami.

Matematika: Užitečné hračky se zvířátky

Místo s čísly si děti hrají se zvířátky. Rodiče krouží hlavou nad domácími úkoly. Co s příkladem, který se jmenuje Výstaviště? A co si počít se zvířátky děti Lesone? Matematika podle metody profesora Hejného se učí už na třetí a základních škol v Česku. Místo násobky se zaměřuje na to, aby se děti naučily matematicky myslet. A funguje to.

Místo toho, aby prvníáci sčítali a odčítali, jako když během mřská, malují zvířátka, diskutují spolu, jak vyřeší úlohu, sami si po sobě opraví chyby. Ze to má vysledek, si Jana Michnová, lektorka výuky Hejného metodou a dlouholetá učitelka na základní škole v Neratovicích, ověřila už v první třídě, kde ji vyzkoušela. Ve Cvrčkově, matematické soutěži pro třetáky, z ní získalo maximální počet bodů hned pět žáků.

Naučit se s touto metodou pracovat však nemusí být pro učitele jednoduché. „Je těžké přestat dětem sdělovat hotové pravdy, zvlášť když je učitel zvyklý, že výuka stojí na kvalitním výkladu,“ říká učitelka. Nestarší nakoupit nové učebníce, důležitý je nový přístup k řízení třídy. „Asi nejdříve je naučit se ne-ficit dětem, kde je chyba. Vyžaduje to schopnost řídit diskusi a naučit se pokládat dotazy tak, aby na ni děti přišly samy,“ vysvětluje.

Angličtina:

Mluvit už od první třídy
Výuka cizího jazyka naráží ve škole na problém. „Děláme přehlídku obleten, hrájeme

Fakta
Co je PORG

Základní škola Nový PORG se nachází v péřitřídí základní škole v Praze 4 v Křči. Žácienci o studium musí složit přijímací zkoušky podobné zápisům v první třídě. Roční školné činí 127 239 Kč, ale nadání žáci mohou získat stipendium. Škola pravidelně dosahuje vynikajících výsledků při srovnávacích měřeních SCIO, NICES i Kalibro.

Jsou tu velmi šikovné učitelky a učitelé. Není tady velká obměna, občas někdo odejde na mateřskou, a naopak přijde někdo nový.

Dagmar Dluhošová
ředitelka PORG

si na nakupování, ale chyby praktické použít jazyka,“ říká Petra Pihalová, učitelka angličtiny na soukromé Základní škole Klč v České Lípě.

Na škole, kde nejlepší učitelka angličtiny za rok 2011 podle Nadace Prague Post působí, se proto už od první třídy vyučuje v angličtině. Konkrétně předmět nazvaný pracovní činnost.

„Je to velmi přirozené. Děti se angličtinu učí používat v běžné komunikaci,“ vysvětluje Petra Pihalová. Věry jako „Můžu si půjčit...“, „Jako to má barvu...“, „Můžeš mi pomoci...“ se naučí už prvníáci.

Český jazyk: Rozumně textu

Na základní škole v Kurnatřích nedostávají žáci na druhém stupni seznam povinné literatury, zato si každý týden nosí knihu podle svého výběru na dlouhí čtení. „Jediným kritériem je, aby to byla beletrie, dostanou čas na samostatné čtení a potom společný úkol,“ vysvětluje jejich učitelka. Mohou například odpovídat na otázku, kam by postava z jejích knihy jela na prázdniny a proč. „Učim podle metody kritického myšlení. Ohromně mě nadchla, donutila mě podívat se na učení jinak,“ říká Pavlína Rosická.

Díraz na to, aby žáci rozuměli textu a uměli s ním pracovat, je u středním tématem i v literární výchově. „Když považují dílo za natořik důležité, aby se s ním už na základní škole se seznámili, připravím z něj text, se kterým budou pracovat,“ říká. Učí je na ničí zvládnout základní čtenářské strategie, například dovednost klást otázky nebo shrnout obsah textu. Zní to podle ní množná jednoduché, ale bez poříží to zvládnout až pokročilý čtenář. A mezi ně se většina dětí na základní škole zařadit nedá.

Rosická přitom dokáže do svých žáků „nasypat“ i gramatiku. „Vynika mluvnice je výzva,“ říká. Nebojí se však, že by ji děti kvůli času venovanému čtenářským dílům nezvládly.

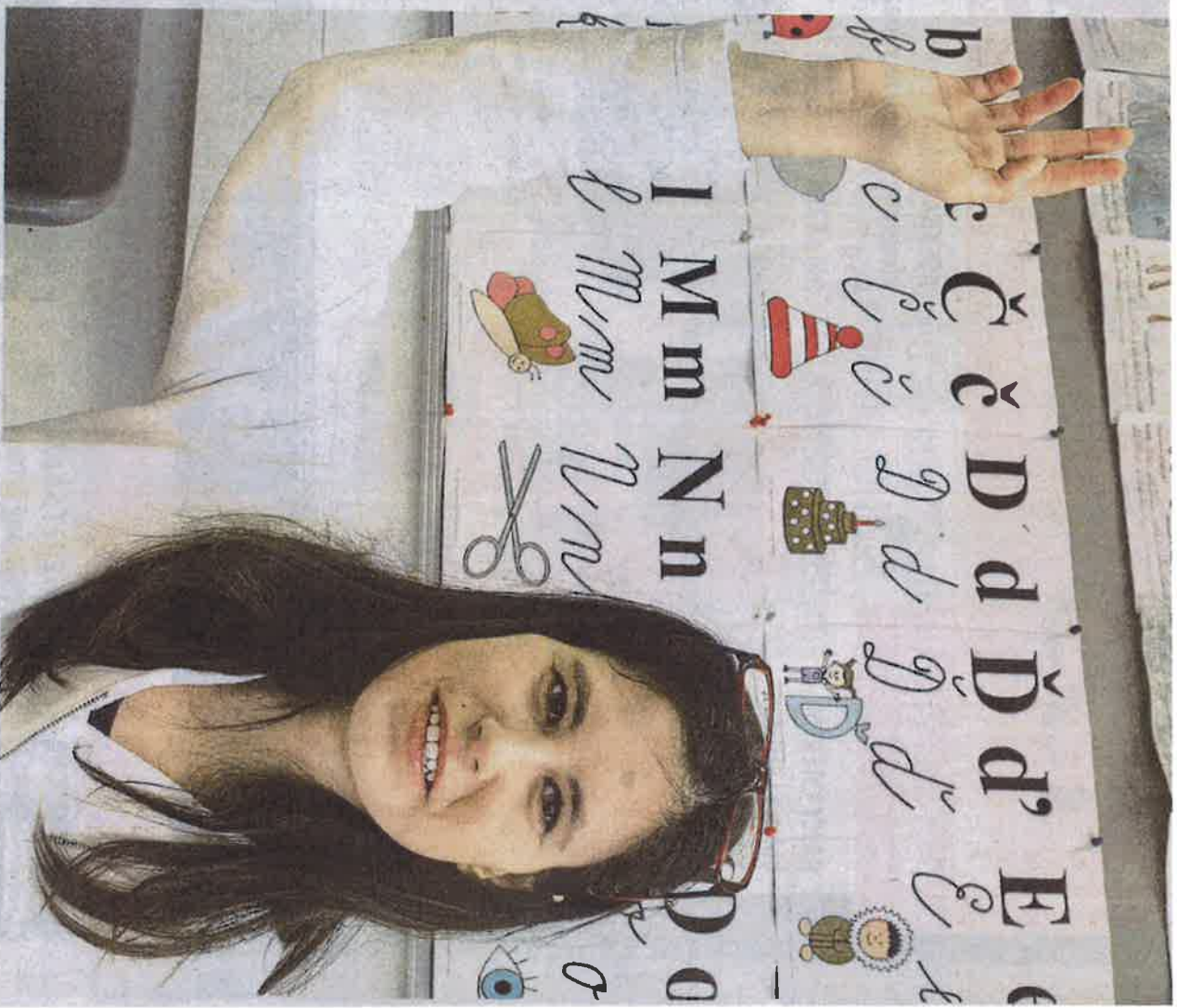
„Zatím jsem odvedla od šesti až do deváté třídy jen jeden ročník, 80 procent dětí z něj však odešlo na gymnázia, kde se jim daří,“ dodává Rosická.

Informatika: Chceš hrát? Naprogramuj si hru

Programování není pro každého, myslí si Martina Kuplíková, učitelka a lektorka Domu digitálních dovedností v Plzni. Naučit děti, jak se vytvoří textový dokument nebo tabulka v excelu, podle ní síce do výuky informatiky patří, není to však všechno. V její třídě se děti učily programovat už od první třídy. A bavilo je to. „Já nejsem velky příznivce hrani her. Říkám dětem, že když už chtějí hrát, mohou si naprogramovat vlastní,“ říká.

Vybrat si vlastní postavku a roz-pohybovat ji trvá pár minut,“ vysvětluje obsah prvního lektu. Umozňuje jim to on-line prostředí scratch, které Martina Kuplíková při výuce používá. Děti v něm snadno vytvoří i vlastní jednoduché hry, testy, příběhy. „Skládají je z hotových bloků podobně jako puzzle. Nepotřebují k tomu ani znalost angličtiny. Nnti je to logicky uvažovat, vytvářet správnou posloupnost kroků, výsledek je přitom vidět okamžitě,“ vysvětluje Martina Kuplíková. Navíc je to baví.

Jak vypadá taková hodina informatiky? Děti dostanou úkol, například mají vytvořit bludiště a projít jím. Pak už je na jejich fantazii, jak bude vypadat, jakou si do něj vytvoří postavu, jak bude bludištěm procházet,“ vysvětluje učitelka. Na začátku je stejný úkol, na konci má každý jiné řešení. „Na závěr se podíváme, jaké řešení žáci zvolili a jaké to má výhody nebo i nevýhody. Nesedí jen u počítače, přemýšlejí a spolupracují a to je důležité,“ dodává učitelka.

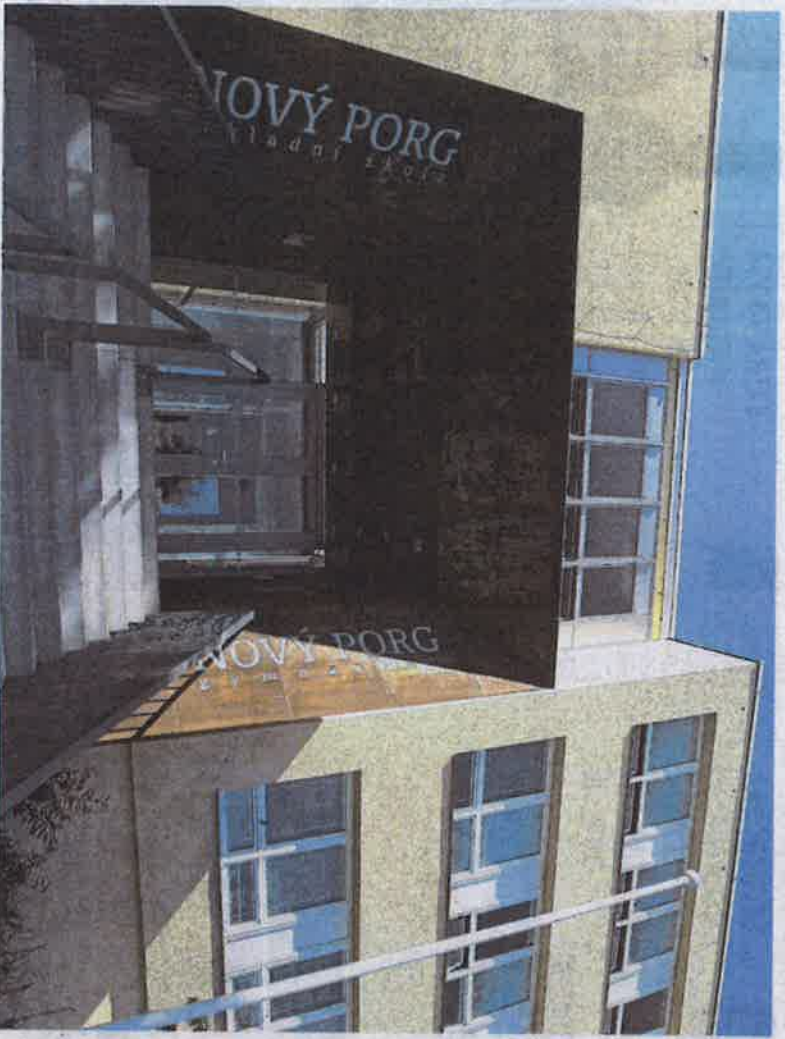

Znovu ve škole Reportérka MF DNES Alžběta Šírková po letech ve školní lavici. „Hlásit jsem se nezapomněla.“

Šéřová Dagmar Dluhošová, ředitelka společnosti PORG. Toto místo zastával také Václav Klaus mladší.

Před branami Nový PORG vznikl v roce 2008 jako pobočka PORG založeného v roce 1990 v pražské Lbni. 3x foto: MAFRA

Žáčkou elitního PORG na vlastní kůži

Alžběta Šírková
redaktorka MF DNES

PRAHU K budově Gymnázia a základní školy PORG v pražské Krči přicházím za pět minut při deváté, ale pozdě nejdů - první hodina začíná až v 8.40.

Cestou mě zaujme provoz na silnici, na který dohlíží policista ve žluté vestě. Není divu, před začátkem vyučování se tu hromadí jedno auto za druhým, a tak je zapotřebí dopravní koordinovat. Na pokyn strážníka přecházím silnici a mířím do školy. Na chodbě potkám dcery zpěvkyně Karla Gotta - Charlotte Elhu a Nellu Sofii. Čas pokročil, a tak spěchám na matematickou do „svě“ třídy, 2. B.

Marně však čekám na zvonění, hodinu vždy zahájí a ukončí učitelé, a to přese na minutu jako moje „třídni“ Pavla Dvořáková, která nás vyzývá: „Děti, počíte si sednout do křuhu.“ Zatímco se usazujeme na koberci, všimám si tabule. Na té jsou vypsané předměty, které se dnes budeme učit - matematika, angličtina, dvě hodiny českého jazyka za sebou a tělocviki.

Učitelka nás postupně seznamuje s výukou. Vzhledem k tomu, že jsem se žákou PORG stala na svátek svatého Martina, tak nu bude vyhrazena samostatná hodina, jednu ze dvou hodin českého jazyka nahradí „projekt svatý Martin“.

Pak už nás učitelka „nahání“ zpátky do lavic a rozdá pracovní listy - „Matematika se svatým Martinem“. Proto je list sestaven z úkolů, které se týkají tohoto svátce ze 4. století, jednoho z prvních misionářů, kteří dosáhli svatořečení bez mučednické smrti. Jeden z úkolů nás nabádá, abychom po třídě hledali dvojčlité ná čísla. Cvičime si nejen znalost čísel, ale i pozornost a bonusem je pohyb. Zadání úkolu totiž připomíná, že Martin se svým koněm nejedl spoustu křomem. Celá hodina mi připomíná Komenšského školu

hrou a stejně to vnímají i děti. I angličtina v sousední 2. A pod vedením Pavla Davida Coatsa začala sezením v kruhu, ve kterém se do-

zvídamé, že dnes budeme brát další slovíčka týkající se bydlení a nábytku. Učitel postupně na interaktivní tabuli promítá fotografie jednotlivých místností - kuchyně, obývacího pokoje či koupelny a děti přiznávají správné anglické názvy.

PORG coby škola s rozšířenou výukou angličtiny zaměstnává rodilé mluvčí a pedagog s dětmi komunikuje vyhradně v angličtině. V další části hodiny dostáváme do ruky malé tabulky, na které máme fixou naktresit nějakou místnost, a ostatní otázkami v angličtině „máš tam lampičku“ nebo „máš tam stůl“ hádají, jaký pokoj jejích spolužák nakreslil. Na závěr se učíme básničku. Během velké přestávky potkám ředitelku PORG Dagmar Dluhošovou, která o zdejším pedagogickém sboru říká: „Jsou tu velmi šikovné učitelky a učitelé. Není tady velká obměna, občas někdo odejde na mateřskou, a naopak přijde někdo nový,“ dodává.

Učime se spolupráci
Pak už mě v 2. B čeká projekt svatý Martin. Překvapují mě však nové tváře. Druhá třída spojila své síly s žáky třetí třídy. Učitelka Pavla Dvořáková zjišťuje znalosti dětí o svatém Martinovi. Základní povědomí o něm mají, dnes se s ním však seznámí více. Ve třídě se tvoří dvojice, přičemž starší žák dostává třiánek o Martinovi a mladší komiks.

Děti mají v materiálech najít odpovědi na otázky v kvízovém testu. Učitelka je nechá číst po celé místnosti, v lavici zůstává jediná dvojice. Na úkol dostaly dost času, a tak na kvízové otázky reagují téměř všechny děti správně.

Snad se jim bude dařit i dál, protože pátou třídou základní škola končí, a pokud chtějí na víceleté gymnázium, musí složit přijímací zkoušky. „Ty ale nedělají všichni naši žáci, protože jdou například na uměleckou školu. Na všechny gymnázium pokračují tak 2/3 studentů z původních 22 žáků základní školy,“ dodává ředitelka Dagmar Dluhošová s tím, že škola každý rok odevívá pouze dvě třídy, 1. A a 1. B.